

Van: ir. H.J. Hoorn

Aan: gemeenteraad Zeist

Betreft: Procesevaluatie centrumvisie Enneüs

Zeist, 9 september 2020

Geachte raad,

Eerst even iets rechtzetten:

In de uitloop van de raadsvergadering van 9 juli stelde Carlo Fiscalini vragen over mijn brieven van 10 juni (PR20.111) en 6 juli 2020 (PR20.132)

(<https://zeist.raadsinformatie.nl/document/8882721/1/PR20.111%20Verkeer%20centrum%20onlogisch%20en%20onveilig%20door%20uitvoering%20raadsbesluit> en

<https://zeist.raadsinformatie.nl/document/8979167/1/PR20.132%20Verkeerstellingen%20maart%20afwaardering%20Bergweg%20definitief%20mislukt>).

In mijn brief van 6 juli heb ik geconcludeerd dat de beoogde afwaardering van de Bergweg tussen de Steynlaan en het kruispunt met de Schaerweijdelaan definitief mislukt is. Volgens wethouder Catsburg, in zijn beantwoording van de vragen van Carlo Fiscalini, is dat pertinent niet waar.

Wat is 'afwaardering'? Dit deel van de Bergweg was ook voor de herinrichting medio 2017 al een 30 km/u zone; daar is niets aan veranderd.

De bedoeling was dat de Bergweg hier zou worden afgewaardeerd in de zin van verkeersintensiteit. Volgens tellingen in mei 2017 reden er ongeveer 6500 auto's per werkdag. In het rapport van adviesbureau Megaborn van 26 augustus 2016, op basis waarvan dit gebied werd heringericht, werd een afname van 25 % verwacht. Dan zou je uitkomen op een kleine 5000 auto's per dag, net onder het GVVP maximum. Maar in april 2019, toen het tunneltje was afgesloten en nadat de doorstroming-bevorderende maatregelen rond de Jacob van Lenneplaan waren teruggedraaid, werden ruim 7000 auto's per dag geteld, een toename van een kleine 10 %. Uit de tellingen van maart 2020 die ik met een Wob verzoek heb verkregen (zie mijn brief van 6 juli), blijkt dat de openstelling van het tunneltje nauwelijks tot een afname heeft geleid, nog steeds ruim 7000 dus. De beoogde afwaardering van dit deel van de Bergweg is dus definitief mislukt, zelfs nu het centrum weer is opengesteld voor doorgaand autoverkeer. Ik heb niet meer en niet minder beweerd.

Op 19 maart 2018 was er een drukbezochte informatieavond voor bewoners van de Bergweg, de Jacob van Lenneplaan en de Schaerweijdelaan, en overige belangstellenden, met als onderwerp 'evaluatie herinrichting Bergweg 30 km zone'. Ik was daarbij aanwezig. De gemeente heeft daarvan een verslag gemaakt. Daarin staat: *'De bewoners ervaren wel dat het vanwege de versmalling van de rijbaan gevaarlijker is geworden. Vooral voor fietsers', 'Doordat de parkeervakken en voetpaden breder zijn geworden is de weg smaller geworden en dit levert gevaarlijke situaties op.'* Desgewenst stuur ik u dit verslag.

Nu dan het hoofdonderwerp van deze brief:

Procesevaluatie centrumvisie Enneüs

In het raadsvoorstel 19RV061, waarover u op 10 december 2019 besluiten heeft genomen, kondigde het college aan dat er in het eerste kwartaal van 2020 een onderzoek zou komen naar het doorlopen interactief proces om te komen tot de centrumvisie, aanvullend op het eerdere 'Realisatie- en belevingsonderzoek' door Enneüs.

Op 21 juli 2020, tijdens de zomervakantie, heeft het college u het betreffende rapport gestuurd (RIB20.147), als 'nazending' bij raadsvoorstel 20RV037, met als onderwerp 'aanvulling op RV Projecten Centrum'.

Het college noemt het onderzoek een momentopname en niet representatief. Wat wil het college hiermee zeggen? Waarom heeft het college niet gezorgd voor een representatief onderzoek?

Dat het onderzoek een momentopname is en niet representatief komt doordat het college hier zelf op aangestuurd heeft. Dat is gebeurd in een aantal stappen:

1. In de raadsvergadering op 10 december 2019 heeft Karst Schuring in zijn inleiding gesteld dat zaken niet goed gelopen zijn in dit proces, en vraagtekens gezet bij de informatievoorziening aan de raad en de samenleving. De wethouder heeft op verzoek van de oppositiepartijen ingestemd met een speciale avond over het proces van de informatievoorziening. De grote vragen waar het om draait, hadden aan bod kunnen komen in het toegezegde onderzoek naar het doorlopen proces. De kern van de vragen over de onjuiste informatievoorziening is: was er sprake van opzet?
2. Het onderzoek is uitgevoerd door Enneüs, in samenwerking met een begeleidingscommissie van de gemeente, in opdracht van het college. In de doelstelling (par. 1.2 van het rapport) wordt de reikwijdte van het onderzoek sterk gereduceerd tot een evaluatie hoe de samenwerking en communicatie door de betrokken inwoners is ervaren. De grote vragen waar het om draait, zijn daarmee buiten spel gezet.
3. Vervolgens is gekozen voor een onderzoek in de vorm van een enquête. Dan krijg je uiteraard een momentopname. Een enquête blijft altijd oppervlakkig. Je kan veel dieper graven met een onderzoek waarbij de onderzoeker beschikbare documenten ter inzage krijgt en de ruimte krijgt om naar eigen inzicht betrokkenen te spreken, zich een beeld te vormen en daarover te rapporteren. Ik heb een paar keer gesproken met Claire Kos van bureau Enneüs. Zij noemt een respons van 45 % juist hoog. Wat dat betreft is er niets mis met de representativiteit. Zij had graag een opdracht gehad voor een diepgravend onderzoek, maar daar heeft het college niet voor gekozen.
4. Het college heeft voor de enquête aanvankelijk een zeer beperkte groep tijdelijk betrokkenen geselecteerd. Zij kregen de vragen in oktober vorig jaar. Dit zijn de 136 deelnemers aan vier ontwerpessies begin 2016. In mijn brief van 10 juni 2020 noem ik deze sessies: *'er waren praatgroepjes waar belangstellenden mochten meedenken over de kleur van de klinkers'*. Maar er waren in dit proces veel meer betrokkenen, die bovendien vermoedelijk kritischer waren: de deelnemers aan de dialoog met samenleving in 2013; de leden van de kerngroep die die dialoog hebben begeleid; de leden van de visietafel die de centrumvisie in 2014 hebben uitgewerkt; de insprekers in Ronde Tafels eind 2014 / begin 2015; de deelnemers aan de verkeersdialoog eind 2015; betrokkenen van omliggende wijken met wie het college gesproken heeft over de wijkverkeersplannen; de indieners van het burgerinitiatief begin 2016 met het verzoek om alsnog een Ronde Tafel over het verkeersplan te houden; de indieners van 156 zienswijzen tegen de ontwerpverkeersbesluiten in 2016; de bewoners en winkeliers die in 2019 individueel of in groepsverband geprotesteerd hebben tegen de ingevoerde verkeersmaatregelen; de

insprekers in de Ronde Tafel eind vorig jaar; en spontane briefschrijvers in de hele periode. Het college heeft van al deze groepen en personen namen en mailadressen, en had hen gezien de aard van het onderwerp kunnen uitnodigen deel te nemen aan de enquête c.q. een onderzoek. Begin dit jaar zijn alsnog acht anderen uitgenodigd om deel te nemen aan het onderzoek, waaronder ikzelf.

Ondanks de inspanningen van het college om het onderzoek zo onschadelijk mogelijk te maken, komt in het rapport een uiterst kritisch beeld over de procesgang naar voren.

Volgens mevrouw Kos was dit al in de beantwoording door de eerste 136.

Verder staan in het rapport enige knullige enquêtevragen, wat uit de rapportage over de beantwoording duidelijk blijkt.

Door deze aanpak komen de vragen waar het echt om gaat niet aan bod, bijvoorbeeld:

- Hoe heeft de raad de samenleving betrokken in het besluit om het tunneltje af te sluiten voor doorgaand autoverkeer?
- Waarom heeft de kerngroep eind 2013 de verkeersvariant die veruit de voorkeur had van de deelnemers aan de dialoog met de samenleving genegeerd?
- Heeft het college de raad juist geïnformeerd in raadsinformatiebrieven in dit proces?
- Heeft het college informatie achtergehouden voor belanghebbenden ten tijde van de ontwerpverkeersbesluiten begin 2016?
- Waarom heeft het college in oktober 2016 het tunneltje gesloopt terwijl er nog 156 zienswijzen over de ontwerp-verkeersbesluiten wachtten op beantwoording, waarvan veel gericht waren op het open houden van deze route?
- Wat was met de huidige inzichten de kwaliteit van de motivering waarmee het college eind 2016 vrijwel alle zienswijzen van tafel geveegd heeft, waarvan veel gericht waren op het open houden van het tunneltje?
- Waarom heeft het college eind 2016 de bewoners van de Jacob van Lennepaan niet uitgenodigd voor informatieavonden over de herinrichting van de Bergweg en omgeving?
- Waarom zijn in 2017 de verkeerslichten op kruisingen van de Schaerweijdelaan met de Jacob van Lennepaan en de Bergweg vervangen?
- Waarom is de Bergweg in 2017 veel smaller gemaakt dan geadviseerd was door ingenieursbureau Tauw, bedoeld om fietsers meer te beschermen?
- Heeft het college in dit proces het GVVP correct toegepast, m.n. de bepalingen over fietsstraten?
- Heeft het college in dit proces landelijke richtlijnen voor shared space correct toegepast?
- Is het centrum veiliger en gastvrijer geworden voor voetgangers en fietsers?
- Waarom heeft het college de raad niet geïnformeerd over de doorrekening van de gerealiseerde verkeersplan begin 2019, waaruit bleek dat de Slotlaan door de verkeersmaatregelen drukker geworden was?
- Heeft het college de raad (en daarmee de samenleving) eind vorig jaar misleid met cijfers over verkeerstellingen in het eerste rapport van Enneüs, waaruit een afname van verkeer op de Slotlaan zou blijken?
- Mocht de wethouder naar waarheid zeggen dat er een groot draagvlak was voor dit verkeersplan?
- Hoe konden de kosten met meer dan 100 % overschreden worden?

Een enquête is überhaupt ongeschikt voor de beantwoording van dit soort vragen. Dit zijn geen vragen voor een opinieonderzoek. De doelstelling van het onderzoek was er bij voorbaat niet op gericht om antwoorden op deze vragen te krijgen.

De onderste steen zal niet boven komen in welk onderzoek dan ook dat uitgevoerd is onder controle van het college. Een raadsonderzoek is hiervoor geschikter.

Het college noemt het onderzoek 'niet representatief'. De gang van zaken rond dit onderzoek is echter wel representatief voor hoe het nu al jaren gaat in dit proces.

U bent nu aan zet. Accepteert u namens de samenleving dit niet representatieve onderzoek?

Met vriendelijke groet,

Hendrik Jan Hoorn